

בתי המשפט**ועדת ערר לפי חוק הנכים (תגמולים ושיקום) תשי"ט-1959 (נוסח משולב)**

ענ 000207/02		בית משפט השלום חיפה	
תאריך: 08/06/2004		השופטת (בדימוס) ר. טובי-פרידמן - יו"ר הועדה	בפני:
		ד"ר זילברמן - חבר ועדה	
		"הרכב קטוע"	

בעניין: **נדב מרדכי**
ע"י ב"ב עו"ד **עו"ד פסקל מיכאל** **המערער**
נגד
משהב"ט-אגף השיקום - ק.תגמולים
ע"י ב"ב עו"ד **טל מסורי**
באמצעות פרקליטות מחוז המשיב
חיפה

פרוטוקול**רקע ועובדות**

המערער גויס לשירות סדיר בצה"ל ביום 24.11.98, בפרופיל 97, השתחרר ב-22.11.01 בפרופיל 45, לדבריו, עסק המערער בספורט לפני השירות ולא סבל מכאבי גב, מחלות או תבלות בעמוד השדרה. עבר טירונות חיר בחיל הנדסה במשך כ-4 חודשים. לאחר סיום הטירונות עבר אימון מתקדם במשך כחודשיים ולאחר מכן קורס משקי"ם וקורס קצינים. עם סיום המסלול, המשיך בפעילות קרבית ושימש כמ"מ, הן בפעולות מבצעיות והן בהדרכה. לדבריו, שירת בתנאים פיזיים קשים, שבהם נדרש לסחוב משאות כבדים מאוד ולבצע מסעות של למעלה מ-40 ק"מ, כשהוא נושא משאות כבדים, ובכלל זאת נשיאת מקלע המאג. כשנתיים וחצי לאחר תחילת השירות בתנאים אלה, בהיותו משרת זמנית בפיקוד צפון כעוזר קצין אג"מ ועדיין מבצע פעילות פיזית לשם שמירה על כושר, התחיל לחוש כאבים בעמוד שדרה מותני, ומאוחר יותר בגפה השמאלית התחתונה. משהכאבים לא פסקו, פנה במהלך חודש אפריל 2001 לאבחון רפואי, במהלך חודש מאי 01 אושפז בבית חולים 10 למשך כחודשיים, במהלכו עבר בדיקות C.T ו-M.R.I, שהצביעו על בלטי דיסק בעמוד שדרה מותני, המלווים בלחץ עצבי. המערער מדגיש בתצהירו כי מאז הפגימה הינו מוגבל בתפקודיו היום יומיים, אינו יכול לעסוק בפעילות ספורטיבית אותה ביצע בטרם קרות הפגימה ואף לא חזר ליחידתו הצבאית.

בתאריך 28.10.01 הגיש "בקשה להכרת זכות" (מחלה) לפי חוק הנכים תגמולים ושיקום תשי"ט-1959 (נוסח משולב).

בתאריך 17.3.02 דחה קצין התגמולים את תביעתו, מן הנימוקים הבאים:
"בהסתמך על תוצאות הבדיקות והנימוקים המצויינים בחוות הדעת הרפואית מ-31.1.02 המצ"ב, הגעתי למסקנה כי אין קשר בין כאבי גב תחתון עם הקרנה לגפה תחתונה שמאלית ובין תנאי שירות הצבאי, כמשמעותו בסעיף 1 לחוק";

ומכאן הערעור שבפנינו.

המערער מסתמך על חוות דעת של ד"ר ד.קרת מיום 23.7.02 הקובעת קשר של גרימה בין שירותו הצבאי לבין פגימת עמוד השדרה המותני וכן על חוות דעת נוספת של ד"ר קרת מיום 14.10.02, שהוגשה בתגובה לחוות דעתו המעודכנת של פרופ' ביאליק מיום 22.9.02.

ב"כ המשיב מסתמך אף הוא על שתי חוות דעת של המומחה מטעמו - פרופ' ביאליק:
 האחת מיום 31.1.02, אשר הוגשה לבקשת קצין התגמולים, הקובעת כי למערער מחלה מופשטת של דיסקים בין חולייתיים;
 השניה מיום 22.9.02, אשר הוגשה בתגובה לחוות דעתו הראשונה של ד"ר קרת מיום 23.7.02.

ב"כ המשיב ויתר על חקירת המערער, מבלי להודות באמור בתצהיר.

ב"כ הצדדים הגישו סיכומים בכתב.

אין מחלוקת של ממש בין הצדדים בדבר תנאי השירות של המערער, שלטענתו גרמו לפגימה בעמוד השדרה המותני.

השאלה השנויה במחלוקת הינה מהם הגורמים לפגימה הנ"ל, והמחלוקת הינה בין המומחים הרפואיים של כל אחד מן הצדדים.

פרופ' ביאליק קובע בחוות הדעת כי תנאי שירותו של המערער לא היו שונים מאלה של חיילים אחרים המשרתים בתנאים דומים, הוא קבע כי **"הכאבים התפתחו על רקע שינויים בדיסקים בין חולייתיים ומותניים, מהם סובלים רבים מבני גילו";**

ובחוות דעתו המשלימה, שניתנה בתגובה לחוות דעתו של ד"ר קרת, הוא קובע:
"בתגובה לרשום בחוות דעתי, כותב ד"ר קרת שמדובר בפגיעה מתמשכת בעמוד השדרה. אני מסכים עם התוספת שהפגיעה התחילה כנראה בתקופה שמר מרדכי היה ספורטאי פעיל. ידוע, לפי חלק מהמחברים, שקפיצות רבות יכולות לגרום לזעזוע ולפגיעה בדיסקים בין חולייתיים, בעיקר מותניים. בדיון על פגיעה בדיסקים בין חולייתיים מותניים, יש לציין שהדיסק הבין חולייתי מותני הינו מבנה הבנוי מרקמת חיבור חזקה וגמישה, שבמרכזה חומר חצי נוזלי - ג'לטיני, שבמהלך הזמן ובהתאם למבנה הגנטי "פורץ" לתוך סדקים של רקמת החיבור. התהליך בדרך כלל אינו מותנה בפעילות או בעיסוק כלשהו. לפיכך, אין לדעתי הוכחה כלשהי בחוות הדעת של ד"ר קרת הקושרת את השירות בצה"ל של מר מרדכי נדב, עם כאבי גבו התחתון".

לעומת זאת, קובע ד"ר קרת בחוות דעתו מיום 23.7.02 כי אין מדובר במחלה, אלא בפגיעה הנובעת כולה מהחשיפה למאמצים הפיזיים הקשים להם נדרש במהלך שירותו;

ואילו בחוות דעתו מיום 14.10.02 הוא קובע:

"פרופ' ביאליק פונה להסבר המבנה האנטומי של הדיסק ורושם כי "במשך הזמן ובהתאם למבנה הגנטי, פורץ החומר הג'לטיני לתוך הרקמה החיבורית". הוא ממשיך את הסברו האנטומי ורושם ש"התהליך בד"כ אינו מותנה בפעילות או בעיסוק כלשהו".

אין ספק שלו הסברו זה (המוטעה והבלתי מדויק) של פרופ' ביאליק היה נכון, כי אזי רוב הצעירים בני העשרים היו סובלים מפריצת דיסק. במציאות אין זה כך !!!

פריצות דיסק קורות בד"כ בשל מאמצים ועומסים קבועים או סירוגיים המופעלים על הגב התחתון. התוצאה היא שינויים בדיסקים וכאבי גב הנובעים מכך, כפי שאירע במקרה הנדון. לסיכום, חוות דעתו הנוספת והעדכנית של פרופ' ביאליק מציגה למעשה חזרה על טענותיו כפי שהוצגו בחוות דעתו הקודמת ואינה מחדשת, משנה או סותרת את שהוצג בחוות דעתי הראשונה מתאריך 23.7.02. אין ספק שמדובר בנכות שנגרמה כולה במהלך ועקב תנאי השירות הצבאי."

כל אחד מן הצדדים מבקש להעדיף את חוות דעתו של המומחה מטעמו.

אין למעשה מחלוקת בין הצדדים בדבר תנאי השירות של המערער, כפי שפורטו בתצהירו ובסיכומיו של ב"כ המערער.

ב"כ המערער בסיכומיו מציין כי תביעתו של המערער נדחתה על סמך חוות דעתו של ד"ר 1. ביאליק מיום 31.1.02 שקבע כי תנאי השירות לא היו שונים מאלה של חיילים אחרים המשרתים בתנאים דומים... ובחוות דעתו המשלימה מיום 22.9.02 מעלה המומחה השערה חדשה תמוהה ומחוסרת בסיס, שאולי פריצות הדיסק החלו בעת היותו ספורטאי.

ב"כ המערער בסיכומיו מרחיב את הדיבור וחוזר על האמור בחוות הדעת של ד"ר קרת ומדגיש את הפסקה הבאה מחוות הדעת המשלימה מיום 14.10.02:

"פרופ' ביאליק טוען שהמנגנון ומהלך המאמצים שגרמו לכאבי הגב התחתון לא הוסברו בחוות דעתי. למיטב הבנתי, הוסברה במדויק החשיפה למאמצים פיזיים קשים של הלוחם, שהפך קצין ביחידה קרבית (הנדסה קרבית ובהמשך לסיירת). הדרישות הקרביות ביחידות אלה משמשות הסבר מספק ואף יותר מכך להתהוות של כאבי גב תחתון ושינויים מבניים בעמוד השדרה המתני. פרופ' ביאליק שב לנושא הספורט ומנסה לייחס למאמצי הספורט (קפיצות) הסבר לנוק בדיסקים הבין חולייתיים. אין מה לעשות, אך התובע לא סבל מכאבי גב טרם שירותו ועל כן נקבע לו כושר רפואי מלא (97) והוא הוכשר לקורס טיס... יתרה על כך, רק במהלך וכתוצאה מהשירות הצבאי (כעבור כשנתיים וחצי) פנה לטיפול רפואי ול-C.T שהורה על מימצאי נזק דיסקלי. אין ספק שאם הספורט היה הרקע, כי אזי היה מתלונן בשלב מוקדם של שירותו ומגיע לבדיקת C.T בשלב ראשוני של השירות, אך כך לא קרה ועל כן "הסבריו" של פרופ' ביאליק מיותרים ומוטעים".

יש עוד להדגיש בהקשר זה כי במסמך מיום 15.10.01 אשר בתיקו הרפואי המוגדר "אישור בריאות" שניתן ע"י ד"ר סולובצ'יק מרינה, נקבע, על סמך התיק הרפואי כי "לא נמצאו מימצאים חריגים. לא היו בעיות גב בעברו".

ב"כ המערער בסיכומיו מתבסס על הלכות שנקבעו בפסקי דין אותם הוא מצטט.

על סמך כל הני"ל מבקש ב"כ המערער להעדיף את חוות דעתו של ד"ר קרת, המבוססת על גירסת המערער שלא נסתרה על פני חוות דעתו של ד"ר ביאליק, המבוססת על השערות בלתי מבוססות.

ב"כ המשיב בסיכומיו מבקש להסתמך על חוות הדעת של פרופ' ביאליק ומבקש לקבוע כי "המסקנה המתבקשת היא כי המערער סובל ממחלה ניוונית שהתפתחה אצלו ללא קשר לשירותו הצבאי", ועל כן מבקש ב"כ המשיב לקבוע כי המערער לא עמד בנטל המוכח על כתפיו להוכיח כי קיים קשר סיבתי-משפטי, עובדתי ורפואי בין שירותו לבין בלטי דיסק.

ריון ומסקנות

לאחר ששקלנו את טענות כל אחד מן הצדדים ועיינו בחוות הדעת הרפואיות שהוגשו בתיק זה, בתצהירו של המערער ובכל המסמכים אשר בתיקו הרפואי, אנו מחליטים לקבל את הערעור מן הטעמים הבאים:

1. עדותו של המערער כפי שבאה לידי ביטוי בתצהירו, לענין תנאי שירותו, לא נסתרה, ועל כן העובדות הרלוונטיות בתיק זה הן כדלקמן:

המערער גויס לשירות סדיר בפרופיל 97, נמצא כשיר לעבור גיבוש טיס ואף עבר גיבוש טיס שערך כשבוע ימים.

לאחר גיוסו עבר טירונות חיר בחיל הנדסה במשך כ-4 חודשים, שבה נדרש לבצע מאמצים גופניים קשים כגון סחיבת משאות כבדים מאוד, אלונקות וכן לבצע מסעות של למעלה מ-40 ק"מ. מאז הטירונות היה מופקד על נשיאת המקלע, המאג, כך שנדרש לנשיאת משאות של לעתים מעבר ל-80 ק"ג במשך שעות רבות.

גם לאחר סיום הטירונות, במהלך האימון המתקדם ובמהלך קורס קצינים וכן בהמשך במהלך השירות, שירת בתנאים של מאמצים פיזיים קשים ביותר. כשנתיים וחצי לאחר תחילת שירותו בתנאים אלה, התחיל לחוש כאבים בעמוד שדרה מותני ומאוחר יותר בגפה השמאלית התחתונה.

לאחר שפנה לאבחון רפואי ולאחר בדיקות רפואיות, אושפז בבית חולים 10 למשך כחודשיים, במהלכם עבר בדיקות M.R.I ו-C.T, שהצביעו על בלטי דיסק בעמוד שדרה מותני המלווים בלחץ עצבי. לדבריו, הינו מוגבל היום בתפקודו היומיומי, אינו יכול לעסוק בפעילות ספורטיבית ואף לא שב ליחידתו הצבאית.

2. על סמך העובדות הנ"ל קבע ד"ר קרת, המומחה מטעם המערער, כי אין ספק שמדובר בנכות שנגרמה כולה במהלך ועקב תנאי השירות הצבאי.

בחוות דעתו הרפואית השניה, מגיב ד"ר קרת אחד לאחד לכל האמור בחוות הדעת של פרופ' ביאליק ואומר בפרק "דיון ומסקנות":

"בהתייחס לחוות דעתו המשלימה של פרופ' ביאליק, עלי לציין כדלקמן:

1) פרופ' ביאליק מציג "שאלה" - "כיצד מחד מאמצי ספורט לא גרמו לכאבי גב תחתון" ואילו "מאמץ בזמן השירות כן גרם לכאבים אלו".

ראשית, אלו הן העובדות. אכן בגיוסו וגם טרם שירותו הצבאי לא סבל התובע מכאבי גב תחתון, מחלות או חבלות בעמוד השדרה ועל כן נקבע בגיוסו לצבא פרופיל רפואי מלא (קרי 97).

התשובה לשאלתו של פרופ' ביאליק הינה חד-משמעית והועלתה היטב בחוות דעתי מיום 23.7.02: אופיים של מאמצי הספורט טרם השירות שונים לחלוטין מהמאמצים הפיזיים הקשים שנדרשו במהלך שירותו הצבאי. דרישות פיזיות אלו (בזמן השירות) עלו במידה משמעותית על אלו שנדרש להם בספורט ומסבירים בנקל את הרקע להתפתחות כאבי הגב התחתון במהלך השירות.

2) פרופ' ביאליק ממשיך בהצגה דעתו (שהוצגה גם בחוות דעתו הראשונית) כי לדעתו "המאמצים אינם שונים מכל פעילות אחרת של חייל בתפקידו ובמעמדו של מר מרדכי נדב וזאת לאחר אימון מתאים". אף כאן לא ברור האם בפני פרופ' ביאליק הוצג מידע מדויק לגבי סוגי האימונים, ההכנה לתפקידו והיקף המאמצים המפורט שאליהם נחשף התובע (בהשוואה לחיילים אחרים).

מכל מקום, גם בחוות דעתי הקודמת (ראה סעיף 2 בהתייחסותי לפרופ' ביאליק) הוסבר כי בעת שירותו הקרבי נדרש לתפקד כמאגיסט, כלומר לשאת כלי נשק כבד. בד"כ ביחידות קרבניות רק החסונים שבחיליים מתמנים ונדרשים לשמש כמאגיסטים. מכאן שתנאי השירות אכן היו שונים משאר החיילים שנשאו קרוב לוודאי משאות במשקל פחות.

כמו כן ציינתי כי המבנה הגופני והיכולות הפיזיות הנובעות ממנו שונים מאדם לאדם. תתכן קריסה של הגב התחתון בחייל מסויים בעוד שחייל אחר יעבור את התקופה הקשה עם מעט או ללא פגיעות גופניות (גם כאשר התנאים הנדרשים שווים).

הסף להתפתחות נזקים שונה מאדם לאדם ותלוי בגורמים מגוונים (מבנה גוף בעיקר אך גם מבנה אישיות הגורם לרצון לממש ולהוכיח רמה גבוהה יותר של ביצוע).

3) פרופ' ביאליק טוען שהמנגנון ומהלך המאמצים שגרמו לכאבי הגב התחתון לא הוסברו בחוות דעתי. למיטב הבנתי הוסברה במדויק החשיפה למאמצים פיזיים של הלוחם שהפך קצין ביחידה קרבית (הנדסה קרבית ובהמשך בסיירת).

הדרישות הקרביות ביחידות אלו משמשות הסבר מספק ואף יותר מכך להתהוות של כאבי גב תחתון ושינויים מבניים בעמוד השדרה המותני.

4) פרופ' ביאליק שב לנושא הספורט ומנסה לייחס למאמצי הספורט (קפיצות) הסבר לנזק בדיסקים הבין-חוליתיים. אין מה לעשות, אך התובע לא סבל מכאבי גב טרם שרותו ועל כן נקבע לו כושר רפואי מלא (97) והוא הוכשר לקורס טייס (קורס דורשני מבחינת הדרישות הרפואיות). יתרה על כן, רק במהלך וכתוצאה מהשירות הצבאי (כעבור כשנתיים וחצי) פנה לטיפול רפואי ול-CT (שהורה על ממצאי נזק דיסקאלי).

אין ספק שאם הספורט היה הרקע כי אזי היה מתלונן בשלב מוקדם של שרותו ומגיע לבדיקת C.T בשלב ראשוני של השירות. אך כך לא קרה ועל כן "הסבריו" של פרופ' ביאליק מיותרים ומוטעים.

5) פרופ' ביאליק פונה להסבר המבנה האנטומי של הדיסק ורושם כי "במשך הזמן ובהתאם למבנה הגנטי פורץ החומר הגלטיני לתוך הסדקים של הרקמה החיבורית". הוא ממשיך את הסברו האנטומי ורושם ש"התהליך בדרך כלל, אינו מותנה בפעילות או בעיסוק כלשהוא".

אין ספק שלו הסברו זה (המוטעה והבלתי מדויק) של פרופ' ביאליק היה נכון, כי אזי רוב הצעירים בני ה-20 היו סובלים מפריצת דיסק. במציאות אין זה כך!! פריצת דיסק קורות בד"כ בשל מאמצים ועומסים קבועים או סירווגיים המופעלים על הגב התחתון. התוצאה הינה שינויים בדיסקים וכאבי גב הנובעים מכך כפי שארע במקרה הנדון.

לסיכום:

חוות דעתו הנוספת והעדכנית של פרופ' ביאליק מציגה למעשה חזרה על טענותיו כפי שהוצגו בחוות דעתו הקודמת ואינה מחדשת, משנה או סותרת את שהוצג בחוות דעתי הראשונה מתאריך 23.7.02. אין ספק שמדובר בנכות שנגרמה כולה במהלך ועקב תנאי השירות הצבאי".

מצאנו לנכון להביא את מלוא האמור בתגובתו של ד"ר קרת לאמור בחוות דעתו של פרופ' ביאליק, כוון שאנו קובעים בזאת שאנו מעדיפים את האמור בחוות דעתו של ד"ר קרת, ואין לנו למעשה מה להוסיף עליה, ועל כן אנו קובעים כי המערער הרים את נטל ההוכחה המוטל עליו כדי להוכיח כי קיים קשר סיבתי משפטי עובדתי ורפואי בין שירותו לבין נכותו.

אשר על כן, אנו מחליטים לקבל את הערעור ולקבוע כי יש קשר סיבתי של גרימה בין שירותו הצבאי של המערער לבין הפגימה ממנה הוא סובל.

על המשיב לשאת בהוצאות המערער לחוות דעת רפואיות, בהתאם לקבלות מקוריות וכן בשכ"ט עו"ד והוצאות אחרות בסך - 3,500 ₪.

למערער זכות ערעור תוך 45 יום מיום מסירת פסק הדין לביהמ"ש המחוזי, בנקודה המשפטית בלבד.

ניתן היום י"ט בסיון, תשס"ד (8 ביוני 2004), שלא בנוכחות הצדדים, ע"י "מותב קטוע", כמשמעותו בסעיף 17 (א) לחוק בתי דין מינהליים, תשנ"ב-1992.

המזכירות תחזיר תיקו הרפואי של המערער לב"כ המשיב.

ד"ר זילברמן
חבר ועדה

ר. טובי פרידמן
שופטת (בדימוס),
יו"ר הועדה